

Reflektiivinen kirjoittaminen ja AHOT

Anna Liisa Karjalainen
Diakonia-ammattikorkeakoulu,
Järvenpää

AHOT-haasteita sosiaalialalla

- Miten osoittaa osaamista, joka liittyy ihmisen kohtaamiseen ja auttajana olemiseen?
  - Miten tunnistaa ja tunnustaa sellaista osaamista, joka on "sanojen takana"?
  - Millaisia välineitä kirjoittaminen ja teksti ovat osaamisen tunnistamisessa ja esittämisessä?
-

-
- Ihmissuhdetyössä ydintaitona ja työn kehittämisen keinona reflektiivisyys
-

Mitä on reflektio?

- Tutkijoiden oppimisprosessin yhteydessä käyttämiä, reflektiivistä toimintaa kuvaavia ilmaisuja:

pohdiskelu, pohdinta, tutkiskelu, uudenlainen ymmärtäminen, vaihtoehtojen esilleottaminen, kriittinen arviointi, priorisointi, ongelman ratkaisu ja strategioiden suunnittelu, päätösten ja seuraamusten arviointi, selitysten ja merkitysten muodostaminen, kokemusten tutkiminen (sis. päätelmien tekemistä, yleistystä, analogioita, erottelua, arviointia ja tunteita), uskomusten käyttö ja muistaminen tulkintojen teossa, teorian ja käytännön integroiminen, toimintaan orientoituminen (Peltomäki 1996, 74-75)

REFLEKTIIVINEN VAI REFLEKSIIVINEN?

Karvinen 1996:

`reflektiivinen` vakiintunut
englanninkielisistä lähteistä,
'refleksiivinen` saksankielisistä

Johdoksilla merkitysero eri tieteenaloilla

Reflektio käyttäytymis- ja sosiaalitieteissä

Kognitiivinen ja affektiivinen, ihmisen mielen sisällä tapahtuva, aktiivinen, tietoinen, tavoitteellinen toiminto, joka kohdistuu kokemukseen ja jossa tietoa muokataan ja jäsennetään kokemuksista.

Muita merkityksiä...

- ❑ Tekniikka, jossa toinen palauttaa tai heijastaa takaisin olennaisen asia- ja tunnesisällön toisen sanomasta
  - ❑ Oman tutkimustyön kriittinen, etäisyyttä ottava ja suhteellistava arviointi
  - ❑ Tieteenalan itsetiedostus (sosiologia)
  - ❑ Paikantaminen (kulttuurien tutkimuksessa)
-

Lisäksi...

- Voidaan tarkoittaa ajatteluprosessia tai toimintaa
  - Voidaan mieltää ongelmanratkaisuun tähtääväksi tai yleisesti tiedostamiseen liittyväksi
  - Toiminnassa tapahtuvaa tai jälkikäteen toimintaan kohdistuvaa
-

Reflektiivinen kirjoittaminen?

- Kaikkea kirjoittamista voi sanoa reflektiiviseksi: omien ajatusten heijastamista merkkeinä ja merkityksinä tekstiksi
  - Omasta kokemuksesta kirjoittaminen on sisältönsä puolesta reflektiivistä: kirjoittaja kääntyy tarkastelemaan elettyä ja koettua
-

Reflektiivinen teksti

- Miksi kaikki omasta elämästä ja kokemuksesta kertovat tekstit eivät kuitenkaan ole reflektiivisiä?
-

-
- Reflektiivisyys tekstissä syntyy niistä ilmaisun ja kerronnan keinoista, joita kirjoittaja käyttää
-

Reflektiivisyys tekstissä (omaelämäkerrallinen ja omasta kokemuksesta kertova teksti)

- Ilmaisun ja kerronnan keinot: kysymykset, kysyminen, muistamisen ilmaiset, kommentoiva arvioiminen ja arvottaminen, vuoropuhelu, moninäkökulmaisuus, referointi, vertailu, heijastimet; aikatasojen vaihtelu, kertojan ja kerrotun välimatkan säätely, yksityisen ja yleisen kerronnan tavan vaihtelu jne.)
  - Kirjoittaja luo kokemuksensa ymmärrettävyyttä
→ merkityksellinen kirjoittajan itsensä kannalta
  - Ymmärtämään pyrkimisen ja ymmärrettävyyden tuottamisen prosessi näkyvissä -> Ei ole aina muodoltaan ja rakenteeltaan korrektia ("rakennuspuut näkyvissä")
-

Samoja piirteitä kuin reflektiivisessä
ajattelussa:

epävarmuus, epäily, hämmennys,
kyseleminen, kyseenalaistaminen,
ihmettely, hämilläänolo

-
- Reflektiivinen kirjoittaminen auttaa kirjoittajaa tiedostamaan kokemuksensa, ymmärtämään ja merkityksellistämään sitä
  - **Lukijalle suunnattu** reflektiivinen teksti edellyttää tekstitaitoja, "reflektiivisyyden esittämistä".
- > osattava rakentaa tekstinsä kirjoittajaa varten
-

Miten edistää reflektiivisen tekstin tuottamista?

- ❑ Kirjoittaja voi toimia mahdollisimman vapaasti, kirjoittamisen taitoaan ajattelematta
  - ❑ Lähtökohtana on kuvailu ja muistelu (ei analysointi)
  - ❑ Kirjoittamisen kokemus kirjoitetaan myös
  - ❑ Kirjoittaja ohjataan tarkastelemaan jo kirjoitettua -> mahdollisuus edetä arviointiin ja kriittiseen arviointiin
-

Miten auttaa osoittamaan reflektiivisyyttä tekstissä?

- Kertomalla, millaista tekstiä odotetaan.
  - Ohjeistamalla selkokielisesti jäsentäen:
esim. Kuvaile ensin ---. Arvioi sitten ---
Esitä sen jälkeen, miten ---
-> "kerroksellinen teksti"
  - Ilmaisun tavan ohjeistusta:
Esim. vertaile (ennen-nyt), tarkastele eri näkökulmista (toisaalta-toisaalta), käy vuoropuhelua (oma kokemus - tutkimustieto)
-

Otettava huomioon:

- Kirjoittaminen ei ole kaikkien laji
    - > kaikki eivät saa osaamistaan ja ajatteluaan esille tekstinä
    - > hyvä teksti ei takaa hyvää sosiaalialan ammattilaista, eikä huono tekstitaito tee ammattilaisesta huonoa
    - > hyvä teksti kertoo ennen kaikkea tekstitaidoista
  - Vain tekstin perusteella ei voi arvioida ihmistä; teksti ja sen kirjoittaja ovat kaksi eri asiaa
-

-
- Miten taistella tekstien ylivaltaa vastaan?
  - Miten estää ihmisen muuttuminen tekstiksi?
- > Teksti ja sen kirjoittaja ovat kaksi eri asiaa; myös tekstin viittaavuus todellisuuteen on kompleksinen
-

LÄHTEET

- Karvinen Synnöve 1996. Sosiaalityön ammatillisuus modernista professionaalisuudesta reflektiiviseen asiantuntijuuteen. Kuopion yliopiston julkaisuja E. Yhteiskuntatieteet 34. Kuopio: Kuopion yliopisto.
  - Peltomäki Eila 1996. Sosiaalialan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden oppimiskokemusten kehittyminen henkilökohtaisessa ohjausprosessissa. Joensuun yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja. Joensuun yliopisto: Joensuu.
-